

C MEDLEMSBLAD

for

AUSTMARKA

HISTORIELAG

C
Nr. 13. Desember 1981.

FORORD

Det kommer inn noe stoff til bladet i blant, og ruta for utgivelsen kan holdes. At stoff kan finnes på uventede steder, er Rolf Jansrudvangens bidrag det beste eksempel på.

Finnstigmarsjem ble arrangert i høst, vi har et lite referat. Noe nytt fra styret om lagsarbeidet har vi ikke fått. Vi får håpe på et referat fra lagets virksomhet i neste nr. i forbindelse med årsmøtet.

Finn Åberg.

NYTT FRA LAGET

Finnstigmarsjem ble arrangert for andre gang 14. september. Deltagelsen var noe mindre enn i fjor. Det var truende skyer, men oppholdsvar hele dagen. Stien var tørr og fin, og de fleste satte personlige rekorder. De beste tidene for damer og herrer var: John Sjøenden, Skotterud, 30.07 og Siv Berg, Hokåsen, 39.40.

Noen økonomisk oversikt for arrangementet har jeg ikke fått, men det ble vel et brukbart overskudd.

F.Å.

Skiftet på Ingelsrud.

Vi tar med resten av skiftet uten kommentarer. En nærmere omtale ble gitt i forrige nummer, og vi henviser til den.

Kornvarer.

1 Tønde 1/2 skj. Blandkorn	2-2-15
7 1/3 skj. Blandkorn	1-3- 8
3 Tønder Havre	4-2- 0

1 ku	3-0- 0
Sauer	0-1-16
1 voksen geit	0-1-16

Gunnar Stangnes har fått

1 liten lyse stake	0-0- 4
1 kløv sal	0-1- 0
1 skinn vest med messingknapper udj	-1-16
1 ny vadmels vest med hekter udj	0-1-20
1 par gamle skinnbukser	0-1-12
1 liden Slibestein med Jernvind	0-0-16

si. Medgift til Hans Eriksen

1 ku	3-0- 0
1 qvie vinterfød	1-1- 0
1 geed	0-1-12
1 killing	0-0-12
1 sau	0-2- 0
1 lam	0-0-16
1 skindfeld	1-0- 0
1 tønne malt	2-0- 0
1/2 anker brøndevin	1-3-12
1 okse 2 år gammel	2-0- 0
	<u>12-1- 4</u>

Gunnar

1 ku	3-0- 0
1 qvie	1-1- 0
1 geed	0-1-12
1 sau	0-2- 0
1 okse til slagt 2 år	2-0- 0
	<u>7-0-12</u>

Rønnaug

1 ku, 1 qvie, 1 geed, 1 sau	5-0-12
-----------------------------	--------

Kari

1 ku	3-0- 0
1 qvie	1-1- 0
1 voksen sau	0-2- 0
1 rispit (?) sau	0-1-12
1 lam	0-0-16

1 voksen geed	0-2-0
1 rispit ditto	0-1-12
1 killing	0-0-12
1 skindfeld	1-0-0
1 kiste for	1-2-0
1 strie Lagen	0-2-0
10 alen blaatt Lerret	1-1-0
1/4 Anker brøndeivin	1-0-0
1 Tønde malt	2-0-0
1 sau og 1 geit til slagtt	1-0-0

Anne + (+ betyr vel at hun er død, hennes 2 barn var på Østgarden)

1 ku, 1 qvie, 1 voksen geit, 1 killing, 1 voksen sau, 1 lam, 1 rispit geit, 1 skinnfeld, 1 Tønne Bye Malt, 1/2 tn. blandmalt til Brenneivin, 1 sau og 1 geit til slagtt tils. 11-0-4.

Mari

1 ku, 1 qvie, 1 voksen sau, 1 rispit sau, 1 voksen geit, 1 killing 5-3-0-

en hammer og en tang 0-0-12
1 bielklave med bielle 0-0-12

Dette var den delen av skiftet vi har avskrift av. Noe mangler nok, bl.a. er ikke jorda taksert. Hvordan fordelingen av arven er foregått i praksis kan en bare spekulere på, skiftet foregikk 7 år etter dødsfallet.

Uttrykket rispit om sauer og geiter skulle jeg gjerne hatt en forklaring på.

Oppmerksomme lesere vil se en viss ustøhet i rettskrivningen, f.eks. geed og geit. Jeg har holdt meg nøye til avskriften. Dette kan skyldes skriveren i 1748, men mer trolig er det avskriften som ikke er nøyaktig nok. Det går nok ofte raskt unna, og rettskrivningen regnes vel ikke for å være så viktig.

FRA SKOLEHISTORIEN

"Barn som utviser et dadelværdig forhold, har han at advare og formane. Frugter ikke dette, og legemlig tugtelse i enkelt tilfælde ansees fornøden, maa saadan tildeles paa en maade, som ikke er anstødelig for sedeligheten eller skadelig for barnets helbred. Legemlig straf maa kun anvendes efter samraad med og i overvær av et av tilsynsutvalgets medlemmer eller en medlærer. Den maa kun tildeles med ris eller myk kjep (ikke med slag i hodet) og maa aldrig anvendes paa pike over 10 aar. Naar den er anvendt, anmerkes det i vedkommende bok. Forseelser av betænkelig slags anmeldes straks for skolestyret."

Ovenstående sitat er hentet fra "Skoleplan for folkeskolen i Vinger" trykt i Indlandspostens trykkeri i 1915. Denne paragraf 21 hører til "Regler om tugt og orden i folkeskolen" vedtatt i Vinger skolestyre 12.jan.1891.

Hva sier føresegnene for grunnskolen i dag? Under henvisning til paragraf 16 i grunnskoleloven står det i punkt 1.10: "Kroppslig refsing må ikkje nyttast. Det blir ikkje rekna som kroppslig refsing om ein lærar tek i ein elev for å stanse han eller vise han til rette, eller gripe inn for å verne eleven eller andre."

Vi ser at elevene blir behandlet mer humant i dag, men ellers er det lite som skiller når det gjelder regler for "tugt og orden."

Skoleplanen av 1915 er klar og konsis uten lange pedagogiske og psykologiske utredninger spekket med faguttrykk slik som skoleplaner ofte er i vår tid. Hør bare hva som sies om lærerens oppgave:

"Under sitt arbeide med å meddele eleven kundskaper, bør læreren aldrig glemme at undervisningen ikke alene skal være belærende,

men ogsaa opdragende." Dette er helt i pakt med mønsterplanens opplegg.

Det er ogsaa klare bestemmelser om hvilke lærebøker skolene i Vinger skal nytte. Mange vil sikkert nikke gjenkjennende og minnes med vemod eller skrekk og gru følgende liste:

Bang: Katekismus
Klaveness: Forklaring
V. Vogt: Bibelhistorie
Vilh. Paulsen: Kirkehistorie
Holst og Rogstad: ABC
Rolfsen: Lesebok
Muldal & Alnæs: Lærebok i norsk
Johannesen: Regnebok for landsskolen
Horn: Geografi
Hæreid: Norges historie
Holmsen & Strøm: Naturkundskap
Skrivesystem
Sangbok

I dag har vi et virvar av lærebøker i alle fag, og en savner en strammere linje i så måte, men ikke fullt så bastant som i Vinger etter vedtaket i Vinger skolestyre 19/12 1914.

Som en konklusjon på gjennomlesing av skoleplanen, må jeg si at det var så mye positivt i vedtakene fra 1890, 1891 og 1914 at en skulle ønske lovverket i dag kunne forenkles ned til samme nivå på mange områder.

Oddvar Jakobsen.

FRA SKOGTILSYNETS MØTEBOK

Aar 1920 d. 22 de aug. holdtes møte i skogtilsynet paa Skansgaarden. Skogbestyrer Sannerud var tilstede.

Der besluttedes paany at tilskrive Albert Olsen med anmodning at vedta og underskrive den ham tidligere tilsendte kontrakt. I motsat fald har han at fraflytte pladsen. Svar maa foreligge inden 15de septbr.

Andreas J. Vikertorp blir at tilskrive med meddelelse om at pladsen Skjøret f.t. ikke ønskes bortsat.

For boden som Ole Olsen Aurlien har flyttet til Østgaarden (Vestli) besluttedes at fastsette en betaling av kr. 100.00.

Ole Olsen Aurliens andragende om at faa kjøpt fjøset i Aurlien avsloges.

I anledning skr. fra M. Rustad hvori meddeles at Ole Hermandsen Steen har hugget 4 á 5 trær på Gamlehjemmets skog - like ved delene, besluttedes at anmode M. Rustad at ordne det fornødne med hensyn til erstatning.

I anledning utskiftning av skog til rettighetshavere i Østgaardskogen besluttedes at anmode skogbestyreren at underhandle med rettighetshaverne om hvor meget skog de i tilfælde vil ha.

Ref. andragende fra Emil Svendsen om at den parsel han kjøpte av Østgaardskogen og garanti av laanet kan bli overdratt Olaf Olsen.

Enstemmig besluttedes at anbefale andragenet paa den betingelse at den nye eier overtar alle forpliktelser like overfor kommunen, deriblant ogsaa renter av kjøpesummen til kommunen fra den dato Emil Svendsen kjøpte eiendommen.

